

Alusta alkaen 73

1 Moos 50:1-14

Jaakobin kuolema ja haudaus

Edellä olemme kuulleet, kuinka israelilaisten kantaisä Jaakob antoi kuolinvuoteellaan pojilleen siunaukset, jotka sisälsivät myös ennustuksen siitä, millainen elämä heidän jälkeläisillään ja näiden heimoilla tulisi olemaan. Annettuaan siunauksen nuorimmalle pojalleen, Benjaminille, Jaakob oli valmis kuolemaan.

Jaakob antaa ohjeet hautauksestaan ja kuolee

Sitten Jaakob antoi heille nämä ohjeet: "Minut otetaan pian esi-isieni luo. Haudatkaa minut isieni viereen siihen luolaan, joka on heettiläisen Efronin vainiolla, Makpelan vainiolla, Mamren lähistöllä Kanaaninmaassa. Sen vainion Abraham osti heettiläiseltä Efronilta sukuhaudaksi. Siihen haudataan on haudattu Abraham ja hänen vaimonsa Saara, sinne on haudattu Iisak ja hänen vaimonsa Rebekka, ja sinne minä hautasin Lean. Se vainio ja siellä oleva luola on ostettu heettiläisiltä." (1 Moos 49:29-32)

1 Mooseksen kirjan luvussa 23 on kerrottu siitä, kuinka Abraham osti kyseisen luolan heettiläiseltä Efronilta 400 hopeasekelillä vaimonsa Saaran haudaksi. Samaan haudattiin Jaakobin isä Iisak ja äiti Rebekka. Siellä lepäsi myös Lea, Jaakobin ensimmäinen vaimo.

Kun Jaakob oli antanut nämä ohjeet pojilleen, hän paneutui taas vuoteeseen. Hän kuoli, ja hänet otettiin isiensä luo. (1 Moos 49:33)

Minusta tämä kohta on käännetty uudessa, v. 1992 käännöksessä jokseenkin tökerösti. Vanha käännös sanoo paljon vivahteikkaammin: ". . . veti hän jalkansa vuoteeseen ja kuoli . . ." Jaakob ei joutunut makaamaan vanhuuden koomassa. Hän oli istunut vuoteensa laidalla, sitten hän veti jalkansa peiton alle, kävi pitkäkseen ja kuoli.

Joosef kumartui itkien isänsä ylle ja suuteli hänen kasvojaan. (1 Moos 50:1)

Onpa tämäkin vailla mitään tunnetta käännetty! Paljon paremmin tunne välittyi vuoden 1933 käännöksestä:

Ja Joosef vaipui isänsä kasvoja vasten, itki siinä kumartuneena hänen ylitsensä ja suuteli häntä. (1 Moos 50:1)

Käytänkin tämän luvun aikana vuoden 1933 käännöstä.

Balsamoinnista

Jaakob -vainaja saa vain harvan israelilaisen osaksi tulleen kunnian: balsamoinnin. Hänen lisäksi Raamatun henkilöistä vain Joosef balsamoitiin.

Sitten Joosef käski lääkäreitä, jotka olivat hänen palveluksessaan, balsamoimaan hänen isänsä, ja lääkärit balsamoivat Israelin.

Siihen kului neljäkymmentä päivää, sillä niin pitkä aika kuluu balsamoimiseen. Ja egyptiläiset itkivät häntä seitsemänkymmentä päivää. (1 Moos 50:2-3)

A.F. Puukon vuonna 1952 ilmestynyt Raamatun selitysteos kuvailee balsamointia näin:

Tapa oli egyptiläinen ja sitä varten oli erityinen lääkärin ammattikunta, joka luettiin papistoon ja jolla oli omat kirjansa. Balsamoidessa aivot otettiin ulos nenän kautta ja pääkallo täytettiin antiseptisiin aineisiin kastetuilla liinavaatekappaleilla. Silmäkuoppiin pantiin liinavaatekäärylät ja silmäluomet vedettiin alas niiden päälle. Sisälmykset poistettiin vatsan vasempaan syrjään tehdystä aukosta ja näin tyhjentynt ontelo täytettiin niin kuin pääkallokin. Sisäelimet käärittiin kukin erikseen kääroihin ja pantiin ns. kanopeihin, jotka tavallisesti olivat alabasteriruukkuja. Kun ruumista sitten oli tarpeeksi kauan pidetty natronliuoksessa, se lopuksi käärittiin liinasiteihin ja vöihin, jotka kiinnitettiin mumion ympärille liinakaistaleilla. Näin käsitelty ruumis säilyi melkein täydellisesti mätänemiseltä. Balsamoiminen vaati suurta taitoa ja suuria kustannuksia, minkä vuoksi tavallisesti vain ylhäisten henkilöiden ruumiit balsamoitiin. Tämä taito oli niin korkealla, että useiden faraoiden mumiot ovat niin mainiosti säilyneet läpi vuosituhansien, että kasvojen piirteet ovat vieläkin tunnettavissa. Viime kädessä tapa perustunee uskoon, että sielu on yhdistetty ruumiiseen kuolemankin jälkeen. Jaakob ja Joosef balsamoitiin, jotta heidän ruumiinsa olisi turmeltumattomina voitu siirtää Pyhään maahan.

Jaakobia koskeva suruaika 70 päivää sisälsi varmaankin balsamointiin käytetyn 40 päivää. Israelilaiset nimittäin surivat Moosesta ja Aaronia myöhemmin 30 päivää. (5 Moos 34:8, 4 Moos 20:29). 30 päivää oli siis erityisen suurmiehen suruaika. Tavallisia suurmiehiä surtiin vain viikko (1 Sam 31:13).

Jaakobin ruumis viedään Kanaanin maahan

Sitten kun hänen muistoksensa vietetty suruaika oli päättynyt, puhui Joosef faraon hoviväelle: "Jos olen saanut armon teidän silmienne edessä, niin puhukaa minun puolestani faraolle näin: Isäni vannotti minua sanoen: 'Katso, minä kuolen, hautaa minut omaan hautaani, jonka olen kaivanut itselleni Kanaanin maassa'. Anna minun siis nyt mennä hautaamaan isäni; sitten palaan takaisin." (1 Moos 50:4-5)

Tässä Joosef puhuu faraon välle hieman erilaisen kertomuksen Jaakobin haudasta kuin mitä edellä on kerrottu: hauta olisi Jaakobin omin käsin kaivama. Lainkaan ei mainita sitä, että kyseessä on luola, jota jo isoisä Aabraham on käyttänyt vaimonsa hautana. Tämä eroavaisuus johtuu luultavasti siitä, että 1 Mooseksen kirjan nykyinen kertomus on koottu monista suullisista perimätiedon traditioista, jotka eivät olleet täysin yhteneviä. Joittenkin niiden mukaan kyse oli Jaakobin omin käsin kaivamasta haudasta, toisten mukaan Aabrahamin heetiläisiltä ostamasta luolasta.

Farao vastasi: "Mene hautaamaan isäsi sen valan mukaan, jonka olet hänelle vannonut". Niin Joosef meni hautaamaan isäänsä, ja hänen kanssaan menivät kaikki faraon palvelijat, hänen hovinsa vanhimmat ja kaikki Egyptin maan vanhimmat sekä koko Joosefin perhe, hänen veljensä ja hänen isänsä perhe; ainoastaan vaimonsa, lapsensa, pikkukarjansa ja raavaskarjansa he jättivät Goosenin maakuntaan; hänen mukanaan meni myös sekä vaunuja että ratsumiehiä. Ja niin heitä oli sangen suuri joukko. (1 Moos 50:6-9)

Jaakob sai siis osakseen aivan tavattoman kunnian. Tämä johtui siitä, että farao piti Joosefia niin suurella arvolla, että hänen isälleen osoitettiin kunniaa.

Kun he saapuivat Gooren-Aatadiin, joka on Jordanin tuolla puolella, panivat he siellä toimeen ylen suuret ja juhlalliset valittajaiset, ja hän vietti isänsä surujuhlaa seitsemän päivää. Ja kun maan asukkaat, kanaanilaiset, näkivät surujuhlan Gooren-Aatadissa, sanoivat he: "Siellä on egyptiläisillä suuri surujuhla". Siitä sai paikka nimekseen Aabel-Misraim; se on Jordanin tuolla puolella. (1 Moos 50:10-11)

Ilmeisesti egyptiläisten surutavat olivat suureellisemmat kuin kanaanilaisten ja siksi tapahtuma jäi niin vahvaan muistoon, että koko paikkakunta sai siitä nimensä.

Nyt kertomuksessa on selvä saumakohta. Se palaa uudelleen kertomaan, kuinka Jaakob-vainaja vietiin Kanaanin maahan.

Ja hänen poikansa tekivät hänelle, niin kuin hän oli määrännyt heille: hänen poikansa veivät hänet Kanaanin maahan ja hautasivat hänet Makpelan vainiolla olevaan luolaan, jonka vainion Aabraham oli ostanut perintöhaudaksi heettiläiseltä Efronilta ja joka oli itään päin Mamresta. (1 Moos 50:12)

Tällainen kirjallisesti kömpelö toisto kertoo jälleen siitä, että nykyinen kertomus on koottu useammasta vanhemmasta tunnetusta lähteestä tai suullisesta kertomuksesta, jotka ovat olleet hieman erilaisia. Ne on jossain vaiheessa punottu yhteen, jotta olisi saatu yksi juonellinen kertomus. Tällöin kaikkia eroja ei ole tasoiteltu pois. Lisäksi kertomukseen on jäänyt toistoa ja palaamista jo aiemmin hieman eri lailla kerrottuun. Tämä Raamatussa hyvin yleinen ilmiö kertoo siitä, että sen teksti ei ole syntynyt kerralla, esim. siten, että Pyhä Henki olisi sanellut tekstin yhdelle kertaa jollekin profeetalle. Jumalan vaikutus ja johdatus Raamatun synnyssä on kestänyt monia vuosisatoja ja siihen on kuulunut monenlaista inhimillistä tutkimus- ja toimitustyötä, jossa aiempia suullisia ja kirjallisia lähteitä on muokattu.

Joosefin veljien huono omatunto

Senjälkeen kuin Joosef oli haudannut isänsä, palasi hän Egyptiin, hän ja hänen veljensä sekä kaikki, jotka hänen kanssaan olivat menneet hautaamaan hänen isäänsä. Mutta kun Joosefin veljet näkivät, että heidän isänsä oli kuollut, ajattelivat he: "Ehkä Joosef nyt alkaa vainota meitä ja kostaa meille kaiken sen pahan, mitä me olemme hänelle tehneet". (1 Moos 50:14-15)

Tämä osoittaa meille, kuinka kauhea asia synti ja sen satuttama huono omatunto on. Joosef oli jo aikaa sitten antanut veljilleen anteeksi näiden tekemän vääryyden, mutta silti he itse eivät voineet unohtaa sitä, vaan pelkäsivät kostoa ja rangaistusta.

Heidän omatuntonsa oli nimittäin saanut heidän syyllisyydestään niin syvän haavan, että se ei voinut helpolla parantua.

Huonon omantunnon parantaminen vaatiikin suuria asioita. Se vaati Jumalan Pojan inkarnaation, syntymän ihmiseksi. Ja hänen kuolemansa sovintouhriksi. Vain ne voivat parantaa syyllisen omantunnon. Niin kuin Hepraelaiskirjeessä sanotaan:

Sillä jos kauristen ja härkäin veri ja hiehon tuhka, saastaisten päälle vihmottuna, pyhittää lihanpuhtauteen, kuinka paljoa enemmän on Kristuksen veri, hänen, joka iankaikkisen Hengen kautta uhrasi itsensä viattomana Jumalalle, puhdistava meidän omantuntomme kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa! (Hepr 9:13-14)

Jaakobin aikaisilla israelilaisilla oli eläinuhriensa, joilla he etsivät yhteyttä Jumalaan. Myöhemmin Mooses määräsi erityiset syntiuhrit, joilla saattoi sovittaa rikoksensa Jumalan edessä. Hepraelaiskirjeen mukaan ne ”pyhittivät lihanpuhtauteen”, kultilliseen puhtauteen. Mutta nekään eivät voineet kokonaan ottaa pois sydämessä ja omassatunnossa olevaa syyllisyyttä. Ihmekös siis, että Joosefin veljillä oli vieläkin huono omatunto ja rangaistuksen pelko sisimmässään. Sen voi poistaa ainoastaan Jumalan ihmiseksi syntyneen Pojan veri, jonka hän uhrasi syntiuhriksemme. Se voi pestä omantunnon niin puhtaaksi, että Jumalan eteen ei jää häivähdyttäkään syyllisyydestä. Silloin ihmisen ei enää tarvitse yrittää hyvillä teoillaan (joita tässä nimitetään ”kuolleiksi teoiksi”) hyvittää Jumalaa ja puhdistaa omaatuntoaan.

Joosefin veljillä ei vielä ollut edessään tätä Kristuksen uhria, ja siksi he joutuivat tekemään syyllisyyden kalvavia ”kuolleita tekoja”.

Niin he lähettivät Joosefille tämän sanan: "Isäsi käski ennen kuolemaansa ja sanoi: 'Sanokaa Joosefille näin: Oi, anna anteeksi veljiesi rikos ja synty, sillä pahasti he ovat menetelleet sinua kohtaan'. Anna siis isäsi Jumalan palvelijoille anteeksi heidän rikoksensa." Ja Joosef itki kuullessaan nämä heidän sanansa. (1 Moos 50:16-17)

Tämä kertoo jälleen, kuinka turhaa veljien syyllisyys oli. Joosef ei tahtonut mitään muuta kuin sovintoa heidän kanssaan ja sovinnosta seuraavaa luottamusta. Siksi hän oli hyvin surullinen kuullessaan veljiensä tuskan ja epäilykset. Siksi hän itki.

Sitten tulivat Joosefin veljet itse, lankesivat maahan hänen eteensä ja sanoivat: "Katso, me olemme sinun orjiasi!" (1 Moos 50:18)

Tämä on vertauskuva siitä, kuinka huono omatunto yrittää orjailemalla alistua Jumalan lain alle ja ansaita näin Jumalan hyväksyntä. Veljet olisivat voineet tulla Joosefin eteen pystypäin, veljiensä veljinä, mutta huono omatunto teki heistä orjamaisia matelijoita.

Tämän luultavasti tuntee jokainen kristitty, joka on ollut ns. ”lain alla”. Sellaisen ihmisen jumalasuhte ei perustu uskoon ja Jumalan lupauksiin uskomiseen, vaan siihen, että salaista huonoa omaatuntoa yritetään tyyntyttää Jumalan lain pikkutarkalla noudattamisella.

Joosefin armo ja rakkaus

Mutta sellainen ei ole oikea jumalasuhte. Tämän tosiasian vertauskuvaksi voidaan tulkita Joosefin seuraavat sanat:

Mutta Joosef vastasi heille: "Älkää peljätkö, olenko minä Jumalan sijassa? Te tosin hankitsitte minua vastaan pahaa, mutta Jumala on kääntänyt sen hyväksi, että hän saisi aikaan sen, mikä nyt on tapahtunut, ja pitäisi hengissä paljon kansaa. Älkää siis peljätkö; minä elätän teidät ja teidän vaimonne ja lapsenne." Ja hän lohdutti ja rauhoitti heitä. (1 Moos 50:19-21)

Älkää pelätkö! Tämän lauseen Jumala on sanonut Raamatussa ihmisille lukemattomia kertoja. Jumala tietää, miten herkkä ja haavoittuva ja heikko ihmisen omatunto on hänen edessään. Ja miten herkästi ihminen ryhtyy tyynnyttelemään omaatuntoaan väärillä tavoilla, yrittämällä lepyttää Jumalaa orjamaiselle kiltteydellä ja lain noudattamisella. Sanomalla ”Älkää pelätkö!” Jumala haluaa kohottaa ihmisen omantunnon oikeaan jumalasuhteeseen, siihen joka perustuu uskoon.

Niinpä Joosefin tässä vetoaa Jumalan tekoon ja Jumalan suunnitelmaan. Sen ajattelemisen ja siihen uskominen voisi tyynnyttää veljien pelon: ”Te tosin hankitsitte pahaa minua vastaan, mutta Jumala on kääntänyt sen hyväksi.” Samalla tavalla Kristus viittaa siihen, että meidän syntimme tosin veivät hänet ristille ja äärimmäisiin kärsimyksiin ja kuolemaan. Mutta Jumala on kääntänyt tämän pahan hyväksi niin, että sen seurauksena meidän syntimme on otettu pois. Kristus herätettiin kuolleista ja sen avulla Jumala tulee pitämään meidätkin hengissä vaikka kerran kuolemmekin.

Joosefin piti lohduttaa ja rauhoittaa veljiään pitkään. Näin meidänkin pitää rauhoitella ja lohdutella huonon omantunnon painamia, Jumalaa orjailevia ja häntä kauhistuvia ihmisiä Kristuksen puolesta, kertomalla yhä uudestaan, melkein kyllästymiseen asti, mitä Kristuksessa meille on lahjoitettu. Muuten pelkkä papin valkoisen liperin eli sokeripalan vilahdus voi tuoda pintaan matelevan orjailun (tai sitten ärsyntyneen inhon) Jumalan edessä.

Jokaisen kristityn pitää myös opetella lohduttamaan ja rauhoittamaan itseään Jumalan lupauksilla. Vain mietiskelemällä ja rauhoittamalla omaatuntoaan sillä, mitä Jeesus on minulle Jumalan edessä ansainnut, vain sillä voi voittaa orjailevan mielen ja seisoa Jumalan ja Kristuksen kasvojen edessä iloisena ja rohkeana, sovitettuna. Sellaisena kuin mitä Joosefin veljillä olisi ollut oikeus ja kohtuus seistä heitä rakastavan Joosefin edessä. Mutta nyt he olivat siinä rähmällään; naurettavina mutta sääliävinä.

Mutta ilmeisesti Joosef sai rauhoitettua heidät ja he alkoivat luottaa Joosefin hyvään tahtoon.

Annatko sinä Kristukselle aikaa ja mahdollisuuden rauhoittaa sinun omatuntosi vastaavalla tavalla, luottamaan häneen?

Ja Joosef sekä hänen isänsä perhe jäivät asumaan Egyptiin. Ja Joosef eli sadan kymmenen vuoden vanhaksi. Ja Joosef sai nähdä Efraimin lapsia kolmanteen polveen; myöskin Maakirista, Manassen pojasta, syntyi lapsia Joosefin polville.

Niin Joosef sanoi veljilleen: ”Minä kuolen, mutta Jumala pitää huolen teistä ja johdattaa teidät tästä maasta siihen maahan, jonka hän valalla vannaen on luvannut Aabrahamille, Iisakille ja Jaakobille”.

Ja Joosef vannotti Israelin poikia sanoen: ”Kun Jumala pitää huolen teistä, viekää silloin minun luuni täältä”. Ja Joosef kuoli sadan kymmenen vuoden vanhana. Ja hänet balsamoitiin ja pantiin arkuun Egyptissä. (1 Moos 50:22-26)

Tähän päättyy 1 Mooseksen kirja. Jos Jumala suo, tarkoituksemme on seuraavassa Alusta alkaen ohjelmassa käydä läpi koko muu Raamattu aina Ilmestyskirjaan asti.

Sen jälkeen, jos Jumala suo, aloitamme luennon jostain Uuden testamentin tekstistä, luullakseni Markuksen evankeliumista.